

Balázs Judit

Egy nem mindennapi író: Hala Al Badry

Kedvesen fogad. Ez a kedvesség a lényéből fakad. Mint olyan embernek, akinek nagy ráérése van az emberi lélek bonyolultságára. A szövevényes emberi kapcsolatokra. A lélek rezdüléseire. Hala Al Badry egyiptomi írónőnek a kairói Nasszer City negyedben lévő otthonában vagyok. Keleti pompával berendezett lakás. Sok aranyozott dísz tárgy, bútor. És rengeteg könyv. Ami nem véletlen, hiszen az

író nő élete a könyv. És ez már gyermekkorától így van. Már akkor kezdődött az a rendhagyó életút, ami egyáltalán nem tipikus egy Egyiptomban született fiatal nő esetében.

És már itt vagyunk a történet közepében. Visszaemlékezések a múltra. A gyermekkorra, amire nagy nosztalgiával gondol vissza az író nő. Rajongva említi édesapját, aki számára megnyitotta a világot. Már egészen kiskorában hosszú beszélgetéseket folytattak irodalomról, művészetéről, történelemtől, vallásról. Első könyvét is édesapjának dedikálta, azt írva, hogy az ő kezei vezették be a világba. Édesapja nagy sportoló volt, és lányát is sportra szoktatta. Eredménnyel, hiszen hamarosan az Egyiptom úszóbajnoka cím büszke tulajdonosa lett. Egészen különleges életút az iszlám világban.

De az igazi szerelmet már egészen kiskorában a könyvek jelentették a számára. Nemcsak felfedezte, de álmódott is róluk. És arról, ha majd felnő, olyan lesz, mint az édesapja. Újra egy nagyon *nem* jellemző vonás, hiszen egy tradicionális társadalomban, mint az iszlám, a lányok elsősorban az anyjukra akarnak hasonlítani, ő a példakép, ő vezeti be a lányát a felnőttek világába.

Egészen korán elkezdett verseket írni. Ez az időszak azonban rövidnek bizonyult, nagyon hamar a próza váltotta fel. A fiatalkori meghatározó fizikai élmény, az úszás adta a keretet, az ihletet az Egyiptomot megrázó esemény, az 1967–1973-as időszak. A hatnapos háborútól a Camp David-i békeszerződésig. Egy igencsak mozgalmas időszaka az egyiptomi társadalomnak. Véget értek a nasszeri évek, a nagy formátumú politikus, Anvar Szadat követte, és megszületett a kiegyezés az ősi ellenséggel, Izraellel.

A *Nap és a felhők táncolása*, a *Ló szárnyai* művek fémjelzik további írói pályáját. Ez utóbbiban a „szárnyas ló” nem Pegazus, hanem egy nagyon sok szárnyal rendelkező képzeletbeli ló, a szárnyak emberi figurák, akik nagyon forró pillanatokot élnek át; a korabeli társadalom gondjait tárja fel az író nő különféle emberi történéseken keresztül.

A következő nagy sikerű munkáját egy eldugott kis falu élete ihlette. Történesek a két világháború között. Az írónőt mindig is a nagy történelmi változások és az arra adott emberi reakciók készítették a toll megragadására. Tizenkét év kemény munkája fekszik a könyv megírásában. Történelmi események felkutatása, beszélgetések idős emberekkel, Muntaha, a deltavidéki kis falu lakóival. Művében rávilágít a nasszeri időszakra, arra a történelmi korra, amelyet a világ az „arab szocializmus” néven ismert. Valójában számos kettősség jellemezte a nasszeri éveket. Az elnök mint egyik alapítója az el nem kötelezettek mozgalmának nagy nemzetközi elismerésnek örvendett, azonban mindemellett és ezzel igen ellentmondásosan a szovjet elkötelezettség útjára lépett. Miközben a hazájában, az akkori Egyiptomban az ellenzék nem engedte érvényesülni. Ennek a kritikáját is megjeleníti az írónő.

1975–1981 közötti bagdadi tartózkodása idején az *Eső Bagdad felett* című munkájában az egyiptomi–szovjet–francia barátság korszakát jeleníti meg, természetesen a prózáíró eszközeivel.

Ez a könyv azt követően készült el, hogy az írónő közben öt évet töltött Irakban mint a híres *Rosa El Yosif* magazin bagdadi tudósítója. Öt év telt el, amit nem a hazájában élt meg, és úgy érezte, hogy leírásai Muntaharól nem igazán hitelesek. Nem tudta azt az igazi életet megragadni, amit érintetlenül hagytak a nagyvilág drámai változásai, vagy akár a két világháború.

Újabb kutatás következett, és az újabb regényének színhelye megint az előző falu, Muntaha. Ragaszkodás a tradíciókhoz, és ugyanakkor a változás szele, ami megcsapta a kis vidéki falut. A kettő összeütközése a regény központi témája. A regényt egy építész pontosságával építette fel. Itt a történet már Muntaha egy későbbi időszakáról szól, bár ugyanazokkal a szereplőkkel. A regény az 1950–1981-es időszakba vezeti el az olvasót. A korábbi történesek, amit egy más keretben, városi körülmények között már bemutatott, jelennek meg újra a műben. Az izraeli–arab konfliktus áll a középpontban, és ezzel párhuzamosan fut a cselekmény, amely egyúttal a falu tradicionális életét tárja fel. A regény csak látszólag folytatása az előzőnek, valójában önálló történesek leírása.

Hosszan lehetne sorolni a hatvanas éveiben járó nagyon termékeny írónő műveit. A *Baladi* (haza, szülőföld) c. munkájában azt a kérdést boncolgatja, hogy a haza olyan, mint egy erődítmény. Lehet, hogy fojtogat, de talán a távollét, sőt, a száműzetés teszi a lelket, a szárnyalást még szabadabbá. Ezen gondolatok politikai áthallása nyilvánvaló. 2001-ben a legnagyobb sikert elért regényét, az angolra is lefordított *Certain Women** a „év legkiemelkedőbb regénye” kitüntetéssel díjazták. Igazi szerelmi történet. A vágyak és a megvalósulás rejtelmes szövevénye. Egy más világ, a férfi és nő viszonya, és ezen keresztül a lélek rejtelmek. A regény azonban túlmutat az emberi kapcsolatokon, az egyén és a társadalom konfliktusait tárja elénk.

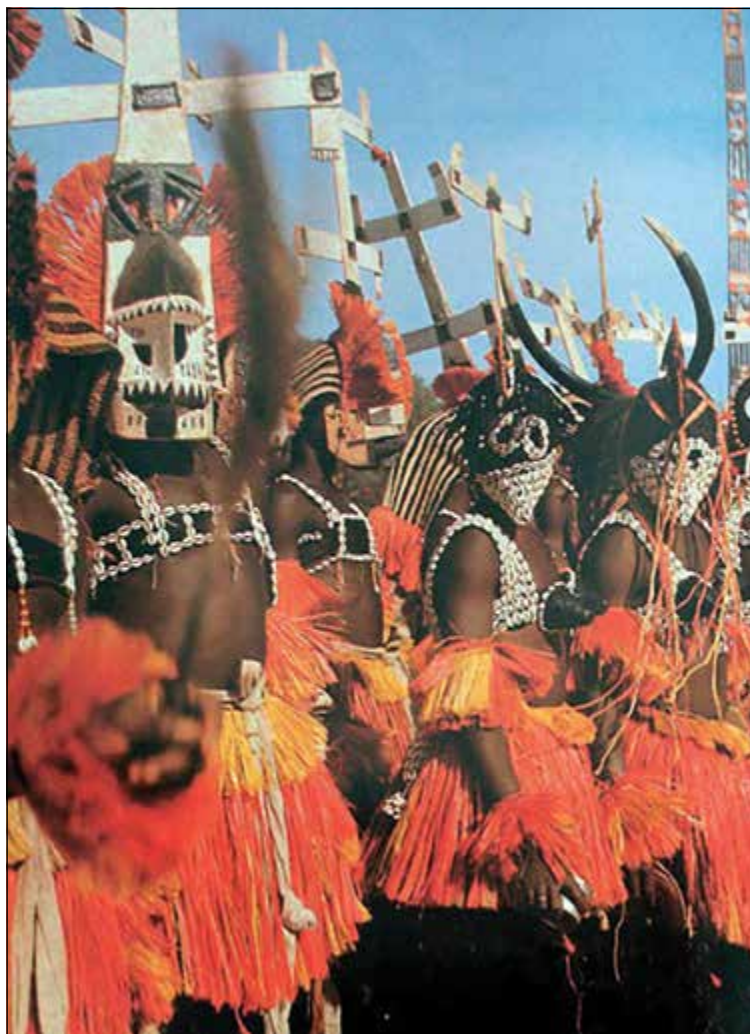
Érdekes és szokatlan az életformája. Egyedül él, férje elhunyt, és fiai, bár nem nősültek meg, önálló életet élnek, elhagyva a szülői házat. Egyiptomban, a nagy családok világában, a több generáció együttélésének társadalmában szinte hihetetlen ez az életvezetés.

* „Egy bizonyos asszony”-ra lehetne fordítani a címet.

Az író mestere a képszerű leírásoknak, az önmagáért beszélő atmoszféra megteremtésének. Mindez a konfliktusoktól terhes társadalmi közegbe beágyazva. Munkáit számos idegen nyelvre lefordították. Biztosra vehető, hogy a magyar olvasóközönség számára is élményt jelentene írásainak magyar megjelentetése.

Hala Al Badry tele van tervekkel, új és újabb gondolatokat fogalmaz meg a társadalmi létezésről, az emberekről, a gondokról, és mindarról, ami a társadalmat emberivé teszi.

A napokban e-mailt kaptam tőle, és felkért, hogy egy általa szerkesztett folyóiratban novellát szeretne tőlem megjelentetni. Írjam le az első szerelmem történetét. Jaj de régen volt...

Dogon Kanaga maszkosok (Mali, Bandiagara sziklái), a lotharingiai kettős keresztre emlékeztető maszk típus formáját tekintve Amma-t, a teremítő istent jelképezi